Väkivaltaan, kiusaamiseen, häirintään ja syrjintään puuttuminen ja tilanteen selvittely

Huolehdi ensisijaisesti kaikkien osapuolten turvallisuudesta ja terveydestä.
Mikäli oppilaalla on fyysisiä vammoja, ruhjeita, jälkiä tai kipua, toimita hänet terveydenhoitajalle tai ohjaa perhe käymään terveyskeskuksessa. Soita tarvittaessa 112.

Tilanteen selvittää kaksi henkilöstön jäsentä työparina.

- Luokanopettaja tai -valvoja työskentelee yhdessä vkhs-vastuuhenkilön, kasvatusohjaajan, rehtorin tai jonkun muun opettajan tai ohjaajan kanssa.
- Jos tapaukseen liittyy useita osapuolia tai se on erityisen haastava, voi selvittelyssä olla useampikin työntekijä mukana, kuten kiusatuksi joutuneen nimeämä turvallinen aikuinen.
- Jos toista työntekijää ei ole mahdollista saada paikalle, arvioikaa, selvittääkö opettaja tilanteen yksin saman päivän aikana vai seuraavana päivänä työparin kanssa.

Toimi näin:

- Keskustele ensin väkivallan, kiusaamisen, häirinnän tai syrjinnän kohteeksi joutuneen oppilaan kanssa. Luo Wilmaan *Muistio kiusaamistilanteista* ja kirjaa tapahtumien pääkohdat.
  - Kirjaa lomakkeelle vain ko. tapaukseen liittyviä tietoja; ei terveystietoja tai muita arkaluontoisia asioita.
- Keskustele yksitellen muiden osapuolten kanssa ja luo jokaiselle osapuolelle oma *Muistio kiusaamistilanteista* (voit hyödyntää samaa tekstiä ja muokata sitä tarpeen mukaan).
  - Tee osapuolten kanssa sopimus toimintatavoista jatkoa varten. Kerro seuraamuksista, mikäli oppilas rikkoo yhteistä sopimusta.
- Jututa tarvittaessa myös sivullisia kokonaistilanteen muodostamiseksi.
- Tiedota huoltajia saman päivän aikana.
  - Soita huoltajille ja kerro, mitä on tapahtunut, milloin, ketkä olivat osallisia, miten tilanne on selvitetty, onko tapahtuneelle löydetty selitystä sekä asiassa mahdollisesti annetut seuraamukset. Kerro myös, mikäli joudut tekemään rikos- ja/tai lastensuojeluilmoituksen.
  - Jos tilannetta ei ole mahdollista selvittää saman päivän aikana, soita tai lähetä huoltajille Wilma-viesti, jossa kerrot, että tilanne selvitetään seuraavana päivänä.
  - Pyydä huoltajilta tarvittaessa lupa monialaisen asiantuntijaryhmän kokoamiseen ja/tai yksilökohtaisen opiskeluhuollon tukeen.
  - Jos huoltajat haluavat jatkaa välien selvittelyä keskenään, kysy heiltä lupa, saako heidän omia yhteystietojaan kertoa muiden osapuolten huoltajille.
- Jos teko täyttää jonkin rikoksen tunnusmerkit (esim. pahoinpitely tai jokin seksuaalirikos), tee rikosilmoitus ja tee lastensuojeluilmoitus. Jos kyseessä on teko, joka täyttää lastensuojelulaki 25 §:n ilmoitusvelvollisuuden, tee lastensuojeluilmoitus.
  - Konsultoi tarvittaessa Ankkuripoliisia, lastensuojelua tai Keski-Suomen sovittelutoimistoa.
- Määrätkää asianmukaiset seuraamukset (Pol 35-36 §), kuten kasvatuskeskustelu, jälki-istunto, oppilaan määrääminen poistumaan tai oppilaan opetukseen osallistumisen epääminen.
- Tarjoa kaikille osapuolille opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaisten tukea. Sopikaa yhdessä myös yhteisöllisistä tukitoimista.
- Järjestä yhteistapaaminen saman tai seuraavan koulupäivän aikana vain, jos kiusatuksi joutunut oppilas ja hänen huoltajansa sitä toivovat. Muuten yhteistapaamista ei järjestetä.
- Sovi erilliset seurantatapaamiset osapuolten kanssa seuraavalle viikolle.
- Kutsu huoltajat yhteistapaamiseen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.
- Jos teko on tapahtunut koulumatkalla, ohjaa osapuolet sovitteluun.
  - Pyydä huoltajilta lupa yhteystietojen välittämiseen.

JYVÄSKYLÄ